

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
StV@eduskunta.fi

Asia: HE 66/2026 vp

**KIRJALLINEN LAUSUNTO EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE
HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE AMBULANSSIKULJETUSTEN JA
ENSIHOITOPALVELUUN SISÄLTUVIEN KULJETUSTEN JÄRJESTÄMIS- JA RAHOITUSVASTUUN
UUDISTAMISTA JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUMUUTOKSIA KOSKEVAKSI
LAINSÄÄDÄNNÖKSI**

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Esityksellä tavoitellaan ambulanssikuljetusten tarkoituksenmukaista järjestämistä. Rahoitusvastuu ollaan siirtämässä valtiolta hyvinvointialueille, mikä käytännössä tarkoittaa ambulanssikuljetuksista perittävien maksujen muuttumista matkakorvauksista asiakasmaksuiksi. Tarkoituksena on yksinkertaistaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta.

Potilaan kannalta muutos tarkoittaa sitä, että jatkossa ensihoitotapahtumasta perittäisiin matkakorvauksen omavastuuosuuden (25 e) sijaan kulloinkin voimassa oleva terveyskeskuksen päivystyksen asiakasmaksu (41,40 e vuonna 2026). Ensihoito olisi jatkossa potilaalle nykyistä kalliimpaa. Maksun voisi jatkossa periä myös sellaisesta ensihoitopalvelun yksikön käynnistä, joka ei sisältäisi hoitoa tai johtaisi kuljetukseen jatkohoitoon.

Kuluttajaliitto on [lausunut esityksestä](#) erittäin kriittisesti sen luonnosvaiheessa ja avannut keskustelua maksuttomien ensihoitopalvelujen koskemattomuudesta myös [blogissaan](#). Huolena on potilaiden taloudellisen aseman heikentyminen paitsi nyt ehdotetun muutoksen myötä myös kaiken kaikkiaan meneillään olevat lakihankkeet huomioiden. Toinen Kuluttajaliiton esiin nostama huoli liittyy siihen, miten alle 18-vuotiailta hätätilanteissa perittävät asiakasmaksut vaikuttavat haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin.

Kuluttajaliitto katsoo, että ensihoitopalvelun hahmottuminen terveydenhuollon palvelutapahtumaksi yksinkertaistaa monikanavaista rahoitusta potilaan kannalta, mutta perittävien maksujen soveltamisalaa ei saa laajentaa, eikä maksuja tule etenkään periä alle 18-vuotiailta. Nämä muutokset muodostaisivat vakavan riskin kuluttajan ja potilaan maksukyvyille. Kuluttajaliiton teettämän kyselytutkimuksen (Aula Research 2025, n=1021) mukaan 44 % täysi-ikäisistä kuluttajista joutuu säästämään jo elintarvikkeista. Se tarkoittaa, että puskuria yllättäviin ja äkillisiin tilanteisiin ei suurella joukolla ihmisiä välttämättä ole ollenkaan.

Kuluttajaliiton näkemys onkin, että ihmisten hädällä ei tule rahastaa. Kynnys avun hakemiseen on jo nykyään korkea ja kokemukset esimerkiksi päivystystilanteista useilla potilailla huonoja. Kuluttajaliitto on huomauttanut usean lakihankkeen yhteydessä, että kun esimerkiksi ennaltaehkäisevistä palveluista ja hoitoon pääsystä säästetään, riskinä on suuremman potilasjoukon luisuminen kohti kiireellisiä palveluja. Ratkaisuna tähän ei voi olla suurempi hintalappu hätätilanteelle, vaan terveyttä

suojaavat toimet ennen kuin tilanne muuttuu kiireelliseksi.

Kuluttajaliitto katsoo, että ensihoitopalvelujen saatavuus ja laatu on turvattava erittäin tärkeänä jokaisen henkeä ja terveyttä suojaavana palveluna. Jos ensihoidosta peritään aiempaa suurempia maksuja, on huolehdittava, että perustuslain 19.3 §:n mukaiset riittävät terveyspalvelut toteutuvat myös niiden potilaiden kohdalla, joilla jo nyt on vaikeuksia selviytyä asiakasmaksuista. Edellytyksenä siten asiakasmaksujen käyttöönotolle matkakorvausten sijasta on, että maksukyvyltään heikomman potilaan suojaa vahvistetaan siirtämällä asiakasmaksulain 6 a §:ssä tarkoitetun maksukaton seurantavelvollisuus potilailta hyvinvointialueille ja tuomalla tasasuuruiset terveydenhuollon maksut asiakasmaksulain 11 §:ään siten, että myös tasasuuruisia maksuja voisi tarvittaessa alentaa tai jättää perimättä, jotta avun saaminen hätätilanteessa ei riippuisi potilaan maksukyvyistä.

Vielä Kuluttajaliitto vaatii, että asiakasmaksulakiin ehdotetun uuden 7 h §:n henkilöpiirin ulkopuolelle rajataan alle 18-vuotiaat henkilöt, jotka on rajattu monien muidenkin terveydenhuollon asiakasmaksujen ulkopuolelle, ml. nyt vertailukohtana käytettävät terveyskeskuksen päivystyskäynnit. Teknisesti tämän voisi toteuttaa muotoilemalla asiakasmaksulain 7 h §:n 1 momentin siten, että "hyvinvointialue voi periä 18 vuotta täyttäneeltä potilaalta" säännöksessä tarkoitetun maksun. Toinen vaihtoehto on lisätä 1 ja 2 momenttien väliin uusi momentti, jossa rajausta ilmaistaan. Kolmantena vaihtoehtona on säätää henkilöpiirin tästä rajauksesta asiakasmaksuasetuksessa, missä tapauksessa muutoksesta on lisättävä maininta esityksen sivulle 110 (nykyinen sivunumerointi) alemman asteista sääntelyä koskevaan osioon 8.2.

Esityksessä arvioidaan lapsivaikutuksia (s. 67–71) siltä kannalta, että lapsen maksut voidaan sisällyttää huoltajan maksukattoon. Tämä voikin auttaa niitä tiedostavia perheitä, jotka käyttävät terveydenhuollon palveluja ja kykenevät seuraamaan maksukaton täyttymistä, mutta Kuluttajaliitto on erityisen huolissaan niistä lapsista, joiden tilanne on toisenlainen. Kuluttajaliiton näkemys on, että yhdenkään lapsen avunsaantia esimerkiksi erilaisissa harrastustapahtumissa, leireillä, kouluissa, perheriitatilanteissa tai lapsen yksin kohtaamassa hätätilanteessa ei saa jarruttaa pohdinta siitä, mitä huoltaja ajattelee tulevista asiakasmaksulaskuista.

Helsingissä 19.5.2026

Kuluttajaliitto ry

Ella Ylikarhu, juristi. OTM, TM